

Motiv ze zahrady

Milý čtenáři!

Ohlásili se plynaři, že přijdou na kontrolu. Tak já dvakrát zametl podlahu, umyl parapet a kuchyňskou linku, vydrhnul sporák – to teda proto, že jsem na něj vylil prdelačku. Pak přišli dva pánové a že jdou zkontrolovat komín. Ten je v koupelně. Příště umeju umyvadlo... 😊

Sousoší a kašna u turnovského muzea ve Skálově ulici prochází obnovou

Ve Skálově ulici probíhají restaurátorské práce na sousoší sv. Václava, sv. Jana Nepomuckého a sv. Antonína Paduánského. Kašna se obnovy dočká v příštím roce.

Barokní sousoší od Jana Chládky st. ze zdejší kamenické dílny Černovických pochází z roku 1761, kašna před podstavcem byla umístěna později.

„Provádí se komplexní restaurování. Očištění a konsolidaci kamenných materiálů, doplnění a retuše odpadlých tvarů. Po finální úpravě bude sousoší vrácena původní podoba,” popsal ak. sochař a restaurátor Pavel Míka.

Náklady na restaurování jedné z nejvýraznějších dominant Skálovy ulice činí téměř 250 tisíc korun. Většinu částky (200 tis. Kč) uhradí Ministerstvo kultury ČR, prostřednictvím Programu regenerace městských památkových rezervací a městských památkových zón, zbývající část (49,7 tis. Kč) zaplatí město.

Rozsah letošního zvelebení památky je stanoven na sousoší, následovat má oprava kašny a podstavce. Kašna byla z jiného místa ve Skálově ulici k podstavci trojice svatých přemístěna kolem roku 1903 a později významně zmenšena v roce 1938. Restaurovanou památku v sousedství Muzea Českého ráje označují památkáři společně s kalvárií na Vrchhůře za nejvýznamnější turnovská sousoší.

„Program regenerace městské památkové zóny Turnov byl zpracován již v roce 1995. Tím bylo umožněno v rámci uvedeného dotačního programu postupně do obnovy kulturních památek města investovat celkem 51,5 milionů,” upřesnila vedoucí odboru školství, kultury a mládeže Martina Marková.

(Marcela Jandová, Turnov + Pavel Matys, Turnovsko.info)

SVATOVÁCLAVSKÉ POSVÍCENÍ A LOUTKÁŘSKÁ POUŤ

23. 9. 2023 (9:00–17:00)

Loutkářský soubor
Na Židli z Turnova slaví
45. narozeniny.

Řemeslné dílny pro děti:
Pečení posvícenského koláče
a výroba dožínkového věnce

Dlaskův statek
v Dolánkách
u Turnova

Dlaskův statek u Turnova ožije svatováclavskou zábavou, bude i loutkové divadlo

Svatováclavské posvícení spojené s Loutkářskou poutí, která je oslavou 45. výročí založení Loutkářského souboru Na Židli z Turnova, se uskuteční **v sobotu 23. září** na Dlaskově statku v Dolánkách u Turnova.

„Kolegové z Muzea Českého ráje připravují již tradičně pro návštěvníky Dlaskova statku skvělý program, který představuje nejrozumnější tradice lidové kultury. Nepochybuji o tom, že i tentokrát bude mít Svatováclavské posvícení velkou návštěvu,“ uvedla Květa Vinklátová, náměstkyně krajského hejtmána. V expozici Dlaskova statku bude možné nahlédnout do světnice, komory i dalších prostor, ve kterých probíhaly přípravy na posvícenskou hostinu, v dílně budou děvečky péci posvícenský koláč. „Dvůr Dlaskova statku ožije řemeslným jarmarkem, který nabídne rozličné výrobky, pokrmy z masa i těsta a různé pamlsky. Na podiu vystoupí tak, jako tomu bývalo kdysi, komedianti a loutkáři. To, jak se dříve v hospodách o posvícení muzicírovalo, zpívalo a tancovalo, předvede folklorní soubor Horal z Vrchlabí,“ doplnila Vladimíra Jakouběová, etnografka a emeritní ředitelka turnovského Muzea Českého ráje.

Významnou součástí programu Svatováclavského posvícení je Loutkářská pouť, která je oslavou 45. výročí založení loutkového divadla Na Židli z Turnova. Od roku 1978 soubor zpracoval a hrál 56 inscenací a krátkých scének, které ve své historii několikrát režíroval. Svá představení hraje soubor převážně maňásky, ale v minulosti to byly také marionety, javajky a další různé předměty.

Svatováclavské posvícení je již tradiční slavností, která se dříve konala u příležitosti posvěcení místního kostela nebo svátku jeho patrona. Posvícení však nemělo pouze tento význam. Obyvatelé venkova o posvícení zároveň oslavovali ukončení hlavní sklizně. Tomu také odpovídaly i přípravy na tento svátek. Bylo třeba vyzdobit místní kostel, upravit náves a místa pro tanec, uklidit v hospodářských staveních, nachystat nové sváteční oblečení.

Nakupovalo se vše, co bylo potřeba na velkou hostinu. Káva, koření, hrozinky, likér zvaný rosolka i bečky piva. K posvícenským hostinám se zvali příbuzní, sousedé, domácí i přespšní. Bylo zvykem, že s pozváním hospodyně posílaly v ošatce koláče, řečené zvače. Počet i druh koláčů se při pozvání z druhé strany oplácel.

V domácnostech se připravovala celá řada jídel, zabíjelo se prase i drůbež.

K hlavním chodům nedělní posvícenské hostiny patřila husa se žemlovým nebo bramborovým knedlíkem a dušeným zelím. Než se dostala na stůl, dostávali stolovníci kaldoun – husí vývar s drůbkou a malými knedlíčky.

Na závěr hostiny se podávaly posvícenské koláče s tvarohem, povidly, ořechy, jablky a mákem. Velké či malé, kulaté, takzvané očkaté, obdélníkové skládané neboli drcny či skládanky s několika druhy mazání. A taky vysoké velké kulaté koláče ze dvou placek spojených nádivkou, z kynutého těsta zadělaného máslem a smetanou. Ty se navrchu zdobily figurkami z těsta. Přesto, že jídla bylo dost, koláče se vždy považovali za vrchol hostiny. Obdarovávali se jimi přátelé i sousedé, kteří přišli na návštěvu.

Tradiční lidové posvícení ještě v 19. století představovalo nejméně třídní akci, která každý večer vrcholila taneční zábavou v místní hospodě. V neděli se obvykle konala taneční zábava pro mládež, která se často protáhla až do rána, někdy dokonce až do pondělního dopoledne. V pondělí bývala na návsi pout', po níž večer následovala další taneční zábava, které se říkalo Zlatá hodinka. Ta byla spojená se vzpomínkou na zemřelé. Účastnili se jí všichni osadníci a trvala tak dlouho, dokud hořela svíce, zapálená při prvním tanečním kousku. Poslední taneční zábava, Sousedská, se odehrávala v úterý a byla určena hlavně pro ty starší. Proto při ní hrávala pomalejší hudba. Posvícení také bylo svátkem, při kterém se více než kdy jindy dostávali obyvatelé venkova do kontaktů s okolním světem. Do obce přijížděli se svým zbožím podomní kramáři, perníkáři a cukráři, písničkáři, komedianti i loutkáři, na návsi vystupovali kočovní artisté se svými čísly.

(Jan Mikulička, Liberecký kraj; foto MČRT)

Výstava s názvem „Jak vznikají hory“ bude doslova celoplanetárního rozsahu a jedno téma dokonce přesáhne hranice naší planety. Výstava totiž představí geologické procesy probíhající uvnitř naší planety, které se projevují na jejím povrchu vznikem sopečné činnosti, zemětřesení, horských masivů, příkopových propadlin nebo geomorfologických tvarů.

Pochopit fungování těchto procesů je pro člověka často velmi složité, jelikož náš život počítáme na desítky let, zatímco trvání geologických procesů, s výjimkou okamžitého výbuchu sopky nebo zemětřesení, často v miliónech let, navíc v podmínkách, které nám neumožňují přímé pozorování. Většina geologických procesů má totiž svůj základ hluboko pod povrchem, v zemské kůře, plášti nebo dokonce v jádře, kde panují vysoké teploty a tlaky.

Většina geologických procesů projevujících se na povrchu naší planety je způsobena deskovou tektonikou, tzn. pohyby litosférických desek. Ty se pohybují po natavené části zemského pláště rychlostí několika centimetrů za rok a občas dochází k jejich kolizi, která vede k vrásnění nového pohoří nebo ke vzniku aktivních vulkánů, často za doprovodu zemětřesné činnosti.

V minulosti tak vzniklo území Českého masivu, které před stovkami miliónů let dosahovalo nadmořské výšky několika tisíců metrů nad mořem. Dnes tak vznikají Alpy nebo Himálaj, jejichž dotváření stále ještě probíhá. Ale stejně jako život člověka nejsou ani hory věčné. Vnějšími vlivy dochází k jejich zvětrávání, rozpadu a postupné zkáze. Jako v minulosti proběhla tato destruktivní fáze na našem území, v současnosti probíhá v Alpách, které se nám doslova rozpadají před očima.

Výstava *Jak vznikají hory* potrvá do 28. ledna 2024.

(Jan Bubal, geolog a mineralog MČR)

V nemocnici v Turnově zřejmě přibude nový pavilon, kde bude i urgentní příjem. Zakázku za téměř 200 milionů korun chce Krajská nemocnice Liberec (KNL), pod níž tato nemocnice patří, vypsát ještě letos.

Plánovaný objekt ponese označení TA a půjde o vestavbu mezi dvěma pavilony. Spolu s urgentním příjmem by v něm měla být i nová stanice anesteziologicko-resuscitačního oddělení (ARO), další zákrokový sál a ambulance IBD centra,

které se specializuje na léčbu a prevenci chorob trávicího ústrojí. „Chceme vestavbou zlepšit podmínky pro intenzivní péči a současně zvětšit počet ambulančí a naznačit tam modernější urgentní příjem,“ řekl generální ředitel Richard Lukáš. (Genus)

Turnovské kulturní tipy:

pátek a sobota 22 – 23. září od 18:30 hodin, Střelnice
Neformální jazzový festival 2023

Letošní festival zahájí Lédli Jazz Q - jazzové seskupení hrající autorské skladby, ale i známé jazzové standardy. Druhým účinkujícím bude Marek Novotný - skladatel, pianista a aranžér a jeho CrossOver quintet. Projekt vychází z autorské tvorby Marka Novotného, který osobitým způsobem žánrově propojuje principy komorní vážné a jazzové hudby. Členy ansámblu jsou: Pavel Hrala (housle/viola, zpěv), Anna Kalhausová (violoncello, zpěv). Dále pak kontrabasista Max Makagonov (absolvent Moskevské konzervatoře), zpěvačka Josefína Čermáková (absolventka Pražské konzervatoře) a klavírista Marek Novotný (absolvent UMASS USA jazz composition). Repertoár je vybudován na půdorysu klavírního tria a obohacen o kontrabas a překrásný hlas Josefíny Čermákové. Tímto propojením vzniká originální koncept koncertní písně s výrazným prvkem vokálních aranžů, kdy všichni členové ansámblu jsou nejen instrumentalisté, ale i vokalisté.

V sobotu se potom můžete těšit na uskupení Soul Sisters. Díky tomuto projektu uslyšíte nejslavnější hity S. Wondera, A. Franklin a dalších interpretů v originálním podání s prvky jazzu, latin music a soulu. Kapela hraje ve složení: Lucie Víšková / Lada Soukupová - zpěv, Jakub Urban - klavír, keyboards, Jakub Antl - baskytara a Ondřej Sluka - bicí. S úspěchem vystupují v jazzových klubech, na festivalech i firemních akcích po celé ČR.

Na závěr letošního ročníku vystoupí Milan Svoboda (1951) - hudební skladatel, dirigent, jazzový pianista a pedagog, který patří mezi přední osobnosti české hudební scény. Jako jazzový pianista a bandleader si získal velké mezinárodní renomé. Jeho tvůrčí záběr, jako skladatele a dirigenta, je velmi široký, od moderního jazzu přes muzikál, filmovou a scénickou hudbu až k soudobé hudbě vážné. Je absolventem varhanního oddělení Konzervatoře v Praze, studoval muzikologii na Filosofické fakultě UK, kompozici na HAMU a jako stipendista působil v USA na Berklee College of Music v Bostonu. Společně s ním

vystoupí Radek Krámpal - přední jazzový hráč na vibrafon a marimbu.

(Jednodenní vstupné 190 Kč, jednodenní vstupné na místě 230 Kč, dvoudenní vstupné v předprodeji 310 Kč)

středa 27. září od 19.30, divadlo
**IMUZA uvádí: Yelyzaveta Liakh
a Milena Kharaneka**

Zahajovací koncert nového ročníku
Turnovských hudebních večerů bude
patřit mládí. V dalším vydání podtitulu
IMUZA uvádí vystoupí zahraniční
studentky Yelyzaveta Liakh (zpěv,
skladba) a Milena Kharaneka (klavír).
Zazní skladby A. Dvořáka, C.
Debussyho, F. Schuberta i Y. Liakh.
Večerem nás provede Jana Kubánková.

pátek 29. září, 20.00, Střelnice
Těla

Oslavte 30 let liberecké kapely Těla!
Těla je česká folk-rocková hudební
skupina, která se dala dohromady na
podzim roku 1992, tou dobou ještě pod
jiným názvem. Mezi zakládající členy
kapely patřili kamarádi Honza Skrbek,
Martin Pospíchal a Lád'a Třmínek.

turnovsko

MALÁ SKÁLA – Minulou sobotu byla naposledy otevřena prodejna ENAPO z důvodu insolvenčního řízení s provozovatelem ROSA market. Od pondělí 18. září je na přechodnou dobu (vystěhování, drobné opravy vnitřních prostor, výběr nového provozovatele) zajištěn prodej základních potravin v omezeném výběru v kiosku u vjezdu do Autokempu Ostrov.

PRODEJ ZÁKLADNÍCH POTRAVIN

**PO DOBU UZAVŘENÍ SAMOOBSLUHY BUDE OD 18. ZÁŘÍ
ZAJIŠTĚN V KIOSKU U VJEZDU DO AUTOKEMPU OSTROV**

- Možnost nákupů „do tašky“ na základě závazné objednávky
- Otevřeno - pondělí – sobota

7:00 – 12:00

14:00 – 16:00

Kniha: JOSEF JÍRA 1929-2005

Malíře Josefa Jíru (1929-2005) na Malé Skále není třeba představovat. Každý tu jeho jméno dobře zná, ačkoli nebude na škodu si připomenout, že maloskalský rodák Joska Jírů patří k nejvýznamnějším představitelům české výtvarné scény druhé poloviny 20. století a jeho dílo zaujímá nejvyšší příčky na žebříčku českého moderního malířství.

Od jeho odchodu uplynulo bezmála 20 let, jeho přínos však dosud není náležitě zhodnocen a zařazen do kontextu českého moderního umění. Dlouho chyběla i důstojná monografie, která by v reprezentativním výběru představila jeho rozsáhlé dílo. Úvahy, proč tomu tak je, však nejsou předmětem tohoto krátkého článku.

Zato bychom Vám rádi představili monografii, kterou vydalo koncem loňského roku Maloskalské nakladatelství *Josef Jíra 1929-2005*. Kniha se sice pokouší zaplnit citelnou mezeru, ale neklade si za cíl odborné zhodnocení Jírova uměleckého odkazu.

Naše monografie především shrnuje stopy jednoho svrchovaně naplněného uměleckého osudu, který postupně ožívá na jejich 250 stránkách. Obrazy nám jeden za druhým předkládají uchvacující

příběhy umělcovy duše a v údivu nad jejich hloubkou a množstvím se ptáme, zda bylo vůbec v lidských silách je všechny prožít a zpracovat (a to je jen část obrazů!) za jeden krátký lidský život? Zdá se, že to Josef Jíra dokázal. Možná proto, že neprožil obyčejný lidský život. Byl natolik uchvácen, ponořen do své práce, svých vizí, myšlenek a dra-mat, že běžně měřitelný čas Chronos pronásledující nás s tvrdou neústupností minut, hodin, roků od kolébky až do konce našich dnů, ztratil nad ním svou moc. Josef Jíra mu dokázal uniknout do milostivého času Kairos, který je časem štěstěny nebo také přítomného okamžiku. Tak se na plynutí času dívali staří Řekové. Kairos nezná běžnou logiku, ani nevratný pohyb vpřed, podle potřeby se zrychluje, zpomaluje, nebo se také může úplně zastavit. Ano, Josef Jíra uměl zastavovat čas a jeho obrazy jsou obdařeny stejnou mocí. Celý autorský tým mu děkuje za to, že během práce na knize, jsme žili v tomto výjimečném čase s výjimečným člověkem. S Mistrem.

Máme radost, že kniha vznikla na Malé Skále, tedy v místech, s nimiž byl umělec od narození osudově spjat, a očekáváme, že nejen potěší všechny obdivovatele jeho tvorby, ale stane se i předstupněm k ještě rozsáhlejší monografii. V úvodním textu pojednává spisovatel Viktor Šlajchrt příběh Jírova života a tvorby nejen z hlediska dějin umění, ale také v různých společenských a politických souvislostech.

Celkový průřez tvorbou autora představuje autorka koncepce knihy Zuzana Štěpanovičová, která v liberecké galerii uspořádala k jeho nedožitým devadesátinám velkou retrospektivní výstavu s názvem Divadlo světa (2019). Kniha klade důraz především na obrazovou složku (250 stran, 150 barevných reprodukcí, formát 240x280mm).

Reprodukovány obrazy jsou převážně zapůjčeny z muzeí a galerií, jen část pochází ze soukromých sbírek. Zárukou kvality použitých reprodukcí jsou fotografie Oto Palána. Autorem grafického řešení je zkušený grafik Tomáš Coufal, který se velmi citlivě vypořádal s nelehkým úkolem najít optimální tematické uspořádání, a kterému kniha vděčí za svůj vzhled. Součástí týmu byla také dcera Renata Jírová, která do společné práce vnesla cenné rady a připomínky.

Kniha by ovšem nevznikla bez finanční pomoci – její vydání velkoryse podpořili manželé Jan a Jana Van Geet, kteří tak vyjádřili svůj respekt Josefu Jírovi a obci Malá Skála. Pro zájemce je kniha je k dispozici v Maloskalské galerii.

/ Luisa Averina, Maloskalské nakladatelství, Maloskalský zpravodaj

Děkuju Jardovi Žegklitzovi za zapůjčení knihy, abych pořídil pár obrázků.

Výše: Člověk a kůň s červeným sluncem, 1970-1,

Vlevo: Blues pro Evu Olmerovou, 1982, ze soukromé sbírky

Stará silnice u mlékárny, Malá Skála, 1950, ze soukromé sbírky

U Tygra,
1988, Galerie
Středo-
českého kraje

Rub obrazu Stará silnice u mlékárny

TROSKY – Září je
prosluněné a tak jsme se
pustili do opravy střechy
na věži.
Jednou z největších výzev
je doprava materiálu.
No, posud'te sami... 😊
(facebook Státního hradu
Trosky)

rovensko p. t.

Tradiční Svatováclavská pouť v Rovensku pod Troskami 22. 9. 2023 – 24. 9. 2023

Program Svatováclavské pouti

Náměstí prof. Drahoňovského

- od 19. 9. – 24. 9. 2023 Pouťové atrakce na náměstí
- 22. – 24.9.2023 prodejní stánky na rovenském náměstí

Kostel sv. Václava Na Týně

- **neděle 24.9.2023**
od 10.00 hod. poutní mše svatá ke cti sv. Václava, hlavní celebrant
želivský opat Tadeáš Robert Spišák za doprovodu sboru Bohumila Lédla.
Po poutní mši svaté žehnání obrazem Panny Marie Ochránkyně
českého národa a Paladiem země České Te Deum Laudamus.

Hasičárna Rovensko p. Tr. – Žižkova ul. č.p. 182

- **23. – 24. 9. 2023 Den otevřených dveří od 10.00 hod.**

Srdečně zve Sbor dobrovolných hasičů Rovensko pod Troskami, připraveno
občerstvení – kýta, klobásy, grilované maso, párky v rohlíku, nealko, točené pivo,
pro děti skákací hrad.

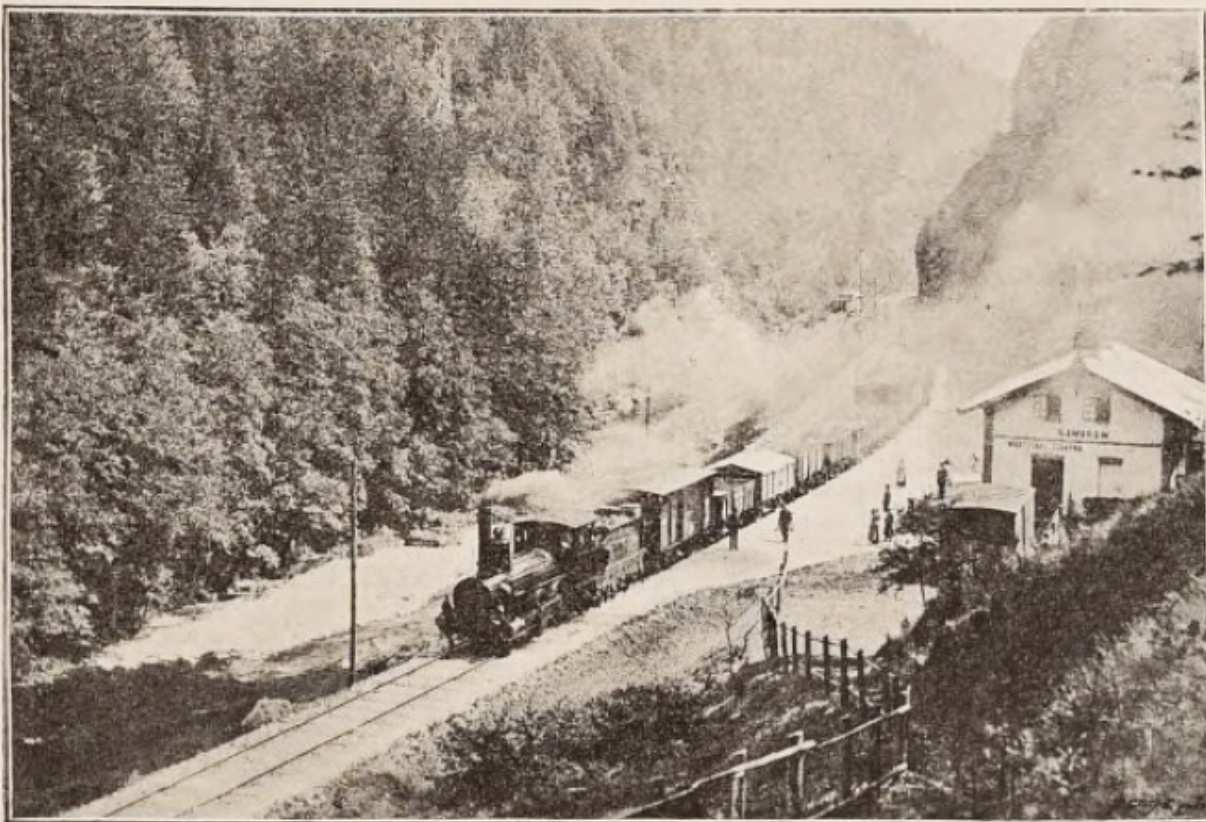

Semily. Husova třída. Z facebooku Vlasty Salátka

**Jilemnice. Nakl. V. Skřivan, Jilemnice. Odesláno 1926.
Ze sbírky Václava Mikuleho**

Nádraží v Navarově.

(Fotografoval pan **J. Zeman**, fotograf z Nové Paky.)

repro Listy pojizerské

Jablonec nad Nisou – Rudé náměstí. Orbis. Odeslán 1952.
Ze sbírky Václava Mikuleho

lomnice n/p

Kulturní a informační středisko zve **v úterý 26. září** od 17.30 do lomnického kina na besedu: **Pavel Chlum a Petr Kvarda: Island**. Vstupné 150,- Kč. Prodej vstupenek na www.kino.kislomnice.cz, v Turistickém informačním centru a v pokladně kina.

lomnicko

LIBŠTÁT – Libštátské domy:

DŮM ČP. 55

Po zemřelém Václavu Vinklářovi koupil dům v roce 1792 Jiří Niederle, po té se majitelé střídali. V roce 1902 koupila domek textilka. Při sčítání v roce 1910 zde byla zapsána 1 rodina – 7 osob. V roce 1921 zde byla zapsána také 1 rodina – 7 osob. V roce 1965 koupila od textilky dům Růžena Konečná. Po její smrti v roce 1973 koupil domek Jaroslav Šnepfenberg jako chalupu, část přistavěl.

Repro: Libštátský zpravodaj

semily

Dovoluji si Vás pozvat na otevření Prodejní výstavy umění **v pátek 22. září** od 17 hodin, kde si můžete u sklenky vína prohlédnout, vybrat a zakoupit zajímavá výtvarná díla od předních českých umělců.

Zakoupená díla si ještě též den můžete odnést domů.

/ Miroslav Šnaiberk, ředitel Muzea a Pojizerské galerie Semily

**PRODEJNÍ
VÝSTAVA
UMĚNÍ**

od 22. září
do 23. prosince 2023

Kraj chce vybudovat ve spolupráci s městem novou výjezdovou základnu záchranářů v Semilech

Nová výjezdová základna Zdravotnické záchranné služby Libereckého kraje (ZZS LK) by měla vyrůst v Družstevní ulici v Semilech.

Se současnými prostory základny při semilské nemocnici totiž nepočítá nový projekt Centra rehabilitační péče a tamní záchranáři musí do dvou let objekt opustit kvůli stavebním pracím.

Liberecký kraj tak hledá ve spolupráci s městem prostory nové. Na základě navrženého memoranda, které se Semily podepíše, převezme kraj v ulici Družstevní vybrané pozemky, aby mohla výstavba základny začít.

„Jsem rád, že město Semily přistupuje k záležitosti aktivně a je ochotné nám pozemky bezúplatně převést. Díky tomu pak můžeme celý projekt výstavby základny pro záchranáře v Semilech urychlit,“ uvedl hejtman Martin Půta

„Několikaletým záměrem MMN je postupná transformace nemocnice v Semilech na poskytování zdravotních služeb zejména v oblasti časné a následné rehabilitace zaměřené na pacienty s neurologickými deficity. Jejím cílem je proto vybudovat Centrum rehabilitační péče nemocnice Semily. V tomto projektu není počítáno s prostorem pro výjezdovou základnu ZZS LK a záchranáři se budou muset do dvou let přesunout na jiné místo. My jim v tom samozřejmě pomůžeme, aby nebyla ohrožena zdravotní péče v regionu.

Vytypovali jsme proto pozemky v Družstevní ulici v Semilech a zavázeme se je převzít, abychom tam novou základnu pro zdravotníky postavili,“ dodal Vladimír Richter, člen rady kraje pro resort zdravotnictví. Město se na základě podepsaného

memoranda zaváže na Liberecký kraj převést pozemky, nacházející se na katastrálním území Semily. „Mělo by dojít k jejich bezplatnému darování, jelikož se jedná o veřejný zájem v oblasti poskytování zdravotnické záchranné péče,“ vysvětlil Richter.

Odhadovaná plocha pozemku je zhruba 2300 m². Ta však zahrnuje také tři objekty, na kterých stojí garáže v soukromém vlastnictví. „Tyto pozemky nejsou v majetku města Semily, ale pro výstavbu jsou nezbytné. Budeme je proto muset s nejvyšší pravděpodobností vykoupit,“ uzavřel Richter.

(Filip Trdla, Liberecký kraj)

A ještě alespoň jeden obrázek ze Semilského pecnu, jak ho nabídl web města.

22. září 8 – 17 h, vestibul Jitřenky
BURZA KNIH

železnobrodsko

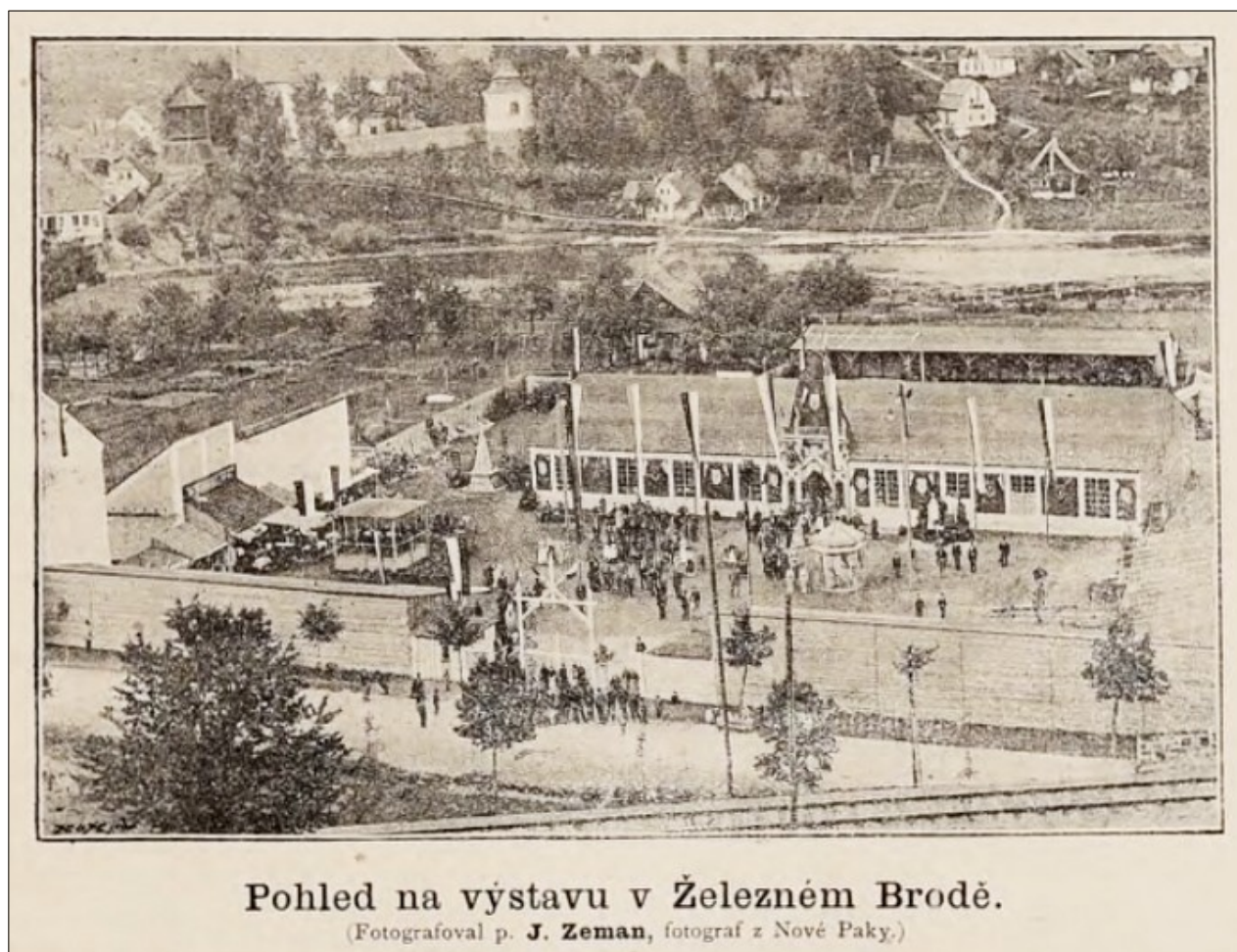
Krajinská hospodářská a průmyslová výstava v Železném Brodě

Krajinská hospodářská a průmyslová výstava se konala od 3. do 17. září 1893 na sokolském hřišti v železnobrodském „Záměstí“. Podnětem k jejímu uspořádání byla Jubilejní zemská výstava v Praze v roce 1891.

S ideou organizovat výstavu v Železném Brodě přišel řídící učitel v Záhoří Josef Lhota. První přípravná schůze se konala 6. června 1892, kde byl zvolen výkonný výbor akce. Předsedou byl zvolen advokát v Železném Brodě JUDr. Karel Havlíček, jednatelem Josef Lhota, pokladníkem městský radní v Železném Brodě Josef Kotrba. Do výkonného výboru byli dále zvoleni: prof. Petr Rada, Josef Folkert, Josef Brázda, Ladislav Fišer a Karel Gellen. Protektory výstavy byli říšský poslanec Dr. Karel Kramář a MUDr. Václav Šamánek z Liberce.

Náklady na uspořádání výstavy činily 9 000 zlatých. Z této částky zaplatil 300 zlatých železnobrodský okres, 150 zlatých město Železný Brod, 700 zl. zemědělská rada a 300 zl. Ministerstvo obchodu. Zbývající suma byla kryta sponzory, nájmem vystavovatelů, prodejem losů výstavní loterie a ze vstupného.

V sobotu 2. září, v předvečer zahájení výstavy, se konalo v městské radnici divadelní představení Strakonický dudák v podání místního ochotnického souboru. Oficiální zahájení výstavy bylo v neděli 3. září. Před desátou hodinou dopolední se shromáždily na náměstí před radnicí železnobrodské spolky a odtud se průvod odebral na výstaviště. Při slavnostním zahájení, na tribuně vyzdobené slovanskými prapory, promluvil předseda výkonného výboru výstavy JUDr. Karel Havlíček a říšský poslanec Dr. Karel Kramář. Po národní hymně se výstaviště otevřelo veřejnosti. První den navštívilo výstavu 1790 návštěvníků.

Areál výstaviště se rozprostíral v místech bývalého sokolského hřiště, v prostoru sevřeném dnešní Poštovní ulicí, Masarykovou ulicí a řekou Jizerou. Šlo o 1 200 m² volné výstavní plochy, která byla ohraničena plotem. Hlavní vstupní brána byla asi v místech začátku dnešní Sokolské ulice. Areál byl osvětlen třemi obloukovými lampami a třiceti žárovkami, pro které proud vyráběla speciální lokomobila umístěná přímo na výstavišti. Uprostřed výstaviště byl hlavní průmyslový pavilon čtyřicet metrů dlouhý a šestnáct metrů široký. Po pravé straně byl druhý polokrytý pavilon pro stroje. Vlevo byly stánky s občerstvením. Vzadu výstaviště byla budova pro občasné výstavy květinářské, hospodářské, zelinářské a jiné. Uprostřed byl hudební pavilon, kde se konaly koncerty. Mimo drobné pavilony zaujímal pozornost vysoký jehlan, krytý železnobrodskou břidlicí, a malý železný stánek dámského spolku Vesny.

Na výstavě se prezentovaly výhradně české firmy místní i z dalekého okolí. Po celou dobu výstavy se představilo 380 subjektů a dalších 150 při jednotlivých občasných výstavách. Nejlepším z nich se udělovaly diplomy a pamětní medaile. Na jednotlivé výstavní dny byly svolávány sjezdy různých spolků (vojenští vysloužilci, sokolská župa Krkonošská, hasičská župa Pojizeří a další), pro které byly zajištěny zvláštní vlaky. V rámci výstavy se konaly odborné přednášky, divadelní představení ochotnických spolků, např. z Lomnice, Turnova, Semil, a koncerty hudebních souborů.

Poslední den výstavy, v neděli 17. září, navštívilo výstavu nejvíce návštěvníků za celou dobu trvání, 5 088 osob. Podle Listů pojizerských navštívilo výstavu 20 492 platících návštěvníků. Celkem výstavu navštívilo přes 26 000 osob.

Krajinská hospodářská a průmyslová výstava měla velký úspěch po všech stránkách. Skončila dokonce i se značným finančním úspěchem (vynesla asi 2 800 zlatých), o nějž se podělily místní i okolní spolky a organizace, které se předem za výstavu určitou částkou zaručily.

/ David Řeřicha, *Železnobrodský zpravodaj*, repro: *Listy pojizerské*

HUŤ, PĚNČÍN – Další etapa oprav a rekonstrukce barokní kaple sv. Vojtěcha v Hutí

Dovolte, abych Vás po delší době seznámila se stavem oprav a renovace barokní kaple sv. Vojtěcha v Hutí.

Od roku 2017 probíhá postupně oprava této zapsané kulturní památky naším spolkem Huť pro život. V uplynulých letech proběhla sanace základů a obvodového zdiva, kaple dostala novou břidlicovou střechu a nové okapy, přibyl jeden zvon, byla opravena a natřena fasáda. Restaurátor opravil velmi poškozený strop, provedl celkovou výmalbu, před kterou jsme nechali do kaple zavést elektřinu a byly provedeny všechny rozvody. Nechali jsme zhotovit kovanou mříž do vchodu a také nové vchodové dveře. O tom všem jsem už psala. Stále také probíhá restaurování oltáře.

Co se nám tedy v tomto roce povedlo? Je to až k neuvěření a sami jsme ani nedoufali, že toho bude více, než jsme plánovali. Pro tento rok jsme naplánovali generální opravu podlahy v kapli. Tu tvoří velké a těžké žulové dlaždice, které bylo nutné všechny vyndat, vynosit ven a řádně je vyčistit. Mnohé už byly popraskané a někde už zcela chyběly. Bylo třeba vykopat a vybrat vrstvu zeminy pod dlaždicemi a nahradit ji štěrkem, potom očištěné dlaždice usadit zpět a celou opravenou plochu vyspárovat. Byla to neskutečně těžká práce – plocha je 55 m²!

Na tomto místě rozhodně musím pochválit mladé zhotovitele – pány Daníčka, Pavlise a Patrika Bangu, kteří nám podlahu během jednoho měsíce celou opravili tak nádherně, že každý, kdo měl možnost podlahu vidět, vyslovil uznání. Poděkování patří i obci Pěnčín, která našemu spolku poskytla dotaci ve výši třetiny z celkového rozpočtu, který byl 150 tisíc Kč.

Dalším významným počinem, který jsme dokázali uskutečnit, je celková výměna dřevěného stropu v oratoři a zakoupení svítidla do tohoto prostoru.

Tato oprava je fi nancována pouze spolkem a dosáhla výše 40 tisíc Kč. Protože má náš spolek velmi dobré vztahy se spolkem dobrovolných hasičů i se spolkem Sokol v Hutí, stalo se, že oba zmiňované spolky se rozhodly, že přispějí finančními prostředky na zhotovení repliky skleněného ověsového lustru do kaple.

Protože v minulosti byla kaple několikrát vykradena a původní lustr zmizel, bylo třeba najít staré fotografie, na kterých byl ještě zachycen. Díky mistrům z Artglassu je zhotoven nový lustr, který, kdy tyto řádky píšu, je připraven k zavěšení do kaple. Na úhradě ceny 45 tisíc Kč se podílely spolky takto: SDH Huť 30 tis. Kč, Sokol Huť 10 tis. Kč a zbylých 5 tis. Kč doplatil náš spolek Huť pro život. Veliké díky všem za rozhodnutí přispět, bez této finanční pomoci by letos lustr ještě nebyl.

Velmi si vážíme každé pomoci, které se nám v našem úsilí dostane, je vidět, kolika lidem není osud barokní kaple v Hutí lhostejný.

/ Marie Halodová za Spolek Huť pro život, Zpravodaj obce Pěňčín

KRÁSNÁ, PĚŇČÍN – Kramářské tisky ze Scheybalovy sbírky turnovského muzea zdobí Kittelův dům v Krásné u Pěňčina.

Výstava *Píseň strašlivá* v Kittelově domě vám přiblíží kramářské tisky a písně, dozvíte se, jak důležité byly pro naše předky, o čem informovaly, kdo je šířil a proč nebo jak žili písničkáři. Najdete zde také množství ukázek z kramářských textů. Ačkoliv to na první pohled nemusí být zřejmé, kramářská produkce je také zajímavým a informacemi nabitým materiálem pro dnešní badatele. Na výstavě se dozvíte proč. A kdo ví, třeba po zhlédnutí výstavy odhalíte v mnoha dodnes zpívaných písničkách jejich kramářský původ. 😊

Výstavu z dílny turnovských muzejníků můžete obdivovat v Kittelově domě do konce tohoto roku. (MČRT)

vrchlabí

#

Zahajovací koncert
hudební řady K - klasika
27/9 (ST) | 19.00
Kulturní dům Střelnice

Slávka Vernerová – Pěchočová *klavír*

Hudební abonmá Otty Singera, velkého vrchlabského propagátora hudby (†2023).

Zpětný pohled na značku JMP - poslední pohádkový festival v Jičíně

Festival Jičín - město pohádky (zkratka JMP) se manifestoval zejména v prvních ročnících už ve svém názvu jako - c e l o o k r e s n í.

Skutečně také mnohé obce okresu (např. Sobotka, Kopidlno, Ostroměř, Mladějov, Hořice, Střeleč, Železnice, Valdice) byly dějištěm festivalových akcí. Četnými obcemi projížděl festivalový vláček, který jezdil na trase Českého ráje, popř. i festivalový historický autobus. Aktivita nadace, později nadačního fondu JMP se neomezovala jen na konání festivalu, ale konaly se mnohé jiné. Výlety, výslapy, koncerty, besedy různých žánrů a odborností. Po deset let v nejstarší budově ve městě – v kostele sv. Ignáce z Loyoly to byly koncerty britských souborů a varhaníků.

Brexit vše změnil a vlastně zrušil. Od roku 2022 nastolil nadační fond JMP novou tradici - koledy Kůsovic koledníků v označeném kostele.

Koneckonců Valdštejnské dny, jejichž první 4 ročníky nadace JMP organizovala, se odehrávaly také na různých místech okresu Jičín. Namátkou Staré Hradky, Dětenice, hrad Kost.

Spolu s neživou čarodějnici Remagenou jsme byli pozváni a oceněni na pražském Hradě Nadací „*Místa v srdci*“. Velkou ctí pro nás bylo to, že jako nadace JMP - typický produkt občanské společnosti – jsme několikrát jsme měli hodnotná a opakovaná slyšení v senátu ČR v Praze, kde jsme zejména referovali o mnohostrannosti, pestrosti a výchovném působení festivalu. V neposlední řadě to souviselo s patronací české komise pro UNESCO, kterou tento festival obdržel.

Výčet známých osobností, herců, zpěváků, spisovatelů a souborů, které na festivalu účinkovaly by byl velmi dlouhý (např. Zdeněk Řehoř, Radek Pilař, Jaroslav Krček, Josef Škvorecký, Jiří Suchý, bratři Formanovi, Marie Kubátová a plejáda dalších). V Jičíně samotném i v blízkém Libosadu pak po festivalu zůstala celá řada soch a artefaktů trvalé hodnoty (např. pískovcová pokladnice u kina), které většinou zhotovili studenti střední sochařsko-kamenické školy z Hořic.

Pozornost celostátních médií je trvalá a nezanedbatelná. V Evropě opravdu není srovnatelný festival s tak ucelenou filosofií, zapojením občanské společnosti, dětí, studentů a dobrovolníků. Navíc ekumenická akce týkající se smírčího kříže na Velišském hřbetu a související Jičínský apel, požehnaný před dvaceti lety jak Vatikánem, tak i jménem 124 reformovaných církví z jejich ústředí v Ženevě, má jednoznačně nadregionální význam a je už desítky let imanentní součástí pohádkového festivalu. Ve městě samotném vše umocňují nádherné prostory náměstí a městského parku - ukázkově a vkusně využité.

Festival navštívily tisíce diváků, je známý i v cizině. Několikrát z něj vysílala Česká televize i Český rozhlas. Bylo nám potěšením, že na festivalu se zúčastili svými pořady jednotlivci i soubory z 15 zemí Evropy, dokonce australský „drakoletec“ - (kite flyer), který učil děti stavět a pouštět draky.

Nezapomenutelná byla spolupráce s holandskou nadací *Stichting Jumelage* z města Vijk bij Duurstede a následná vzájemná spolupráce.

V posledních letech tento festival nevzkvétal, ale zdá se podle právě uplynulého ročníku, že by se vše mohlo změnit k lepšímu s nástupem nové ředitelky Petry Hanušové a novou spoustou dobrovolníků.

/ Jaroslav Veselý, jeden ze zakladatelů (spolu s Jaromírem Gottliebem)

V pondělí 25. září v 19 hodin v biografu

VÁCLAV KOPTA: MACHR A PRINCEZNA

Zábavná talk-show, ve které se seznámíte s jedním z nejtrvanlivějších manželských párů českého šoubyznysu. Simona Vrbická (Tři princezny tanečnice, O Popelákovi, Doktoři z Počátků, Slunečná) a Václav Kopta (Sněženky a machři, Občanský průkaz, Ulice, Peče celá země) vám názorně předvedou, že pokud chcete, aby vaše manželství vydrželo, potřebujete k tomu jednu důležitou věc: smysl pro humor! Během večera zazní i několik písní a těšit se můžete také na Marii Formáčkovou, která večer moderuje.

(Michal Miškovský, Biograf Český Ráj)

jičínsko

ŽELEZNICE – Do 30. září bude v železničském muzeu výstava *Acháty ze Železnice a okolí*, sezónní výstava drahých kamenů nalezených v Železnici a okolí, zapůjčených ze sbírky Muzea Českého ráje v Turnově.

Do stejného dne bude i výstava *Vladimír Janata – Dřevořezby & Mirek Čivrný – Obrazy*, výstava plastik a obrazů dvou výtvarníků z Podkrkonoší.

Do 30. září je muzeum přístupné podle letní otevírací doby, a to od úterý do neděle od 9 do 12 a od 13 do 16:30, tedy i ve státní svátek ve čtvrtek 28. září.

Od 1. října (do konce dubna 2024) začíná platit nová mimosezónní otevírací doba, muzeum je možné navštívit vždy již od úterý do pátku od 9 do 12 a od 13 do 16:30. V rámci krajské akce Středa volá do muzea! můžete do muzea každou první středu v měsíci zavítat zcela zdarma. (Zprávy města Železnice)

tanvaldsko

TANVALD – Při požáru penzionu se zranili čtyři lidé. Zjišťuje se příčina

Policisté zatím neznají příčinu pátečního požáru rekonstruovaného penzionu v Tanvaldu, který způsobil škodu za deset milionů korun a čtyři lidé utrpěli zranění. V úvahu přichází technická závada, nedbalost i úmysl.

„Po dosud provedených šetřeních nemůžeme vyloučit žádnou příčinu. Budeme si zadávat odborné posudky,“ řekla regionální mluvčí policie Dagmar Sochorová. Policisté se případem zabývají pro podezření ze spáchání trestného činu obecného ohrožení z nedbalosti.

Požár rekonstruovaného penzionu likvidovali hasiči v pátek od rána zhruba dvanáct hodin. Vyhlásili třetí stupeň poplachu a do hašení se zapojilo kolem 60 hasičů. Při požáru utrpěli zranění tři dělníci, kteří byli v době jeho vzniku uvnitř a nadýchali se kouře, a jeden hasič, pod nímž se při hašení propadla nestabilní konstrukce. U dvou dělníků stačilo ošetření na místě, jeden utrpěl lehké a hasič středně těžké zranění. Zásahem se hasičům podařilo uchránit majetek zhruba za pět milionů korun.
(Náš REGION – ČTK, foto HZS LK)

HARRACHOV – Přestavba hotelu Karolína se zastavila. Firma míří do insolvence

Velmi smutný pohled pro občany i návštěvníky města představuje polorozbořené torzo bývalého hotelu Karolína u hlavní mezinárodní silnice. Zkrachoval totiž projekt jeho přestavby na luxusní apartmány. Firma, která ho stavěla, zamířila do insolvence. Investiční společnost Hotel Karolína je totiž v platební neschopnosti.

Soud výše uvedená firma požádala o reorganizaci, po které by mohla přestavbu hotelu dokončit a jednotlivé apartmány následně rozprodat. Podle insolvenčního návrhu má společnost celkem 16 věřitelů, kterým dluží téměř 121 milionů korun. Firma ho chtěla přeměnit za 240 milionů korun na luxusní apartmány hotelového typu. Podle firmy by se tím zhodnotil potenciál historické budovy v blízkosti hlavního tahu do Polska. „Velmi nás vývoj kolem přestavby

hotelu Karolína za samosprávu města mrzí. Bohužel jej nyní nemůžeme ovlivnit, teď je pověstný míček řešení na soudu. Situaci samozřejmě monitorujeme,“ uvedl starosta Tomáš Vašíček.

/ Martin Soukup, Harrachovský zpravodaj

VELKÉ HAMRY –

Výstava hub ve Velkých Hamrech
23. ročník akce proběhne v sobotu 30. 9. 2023
(od 10 do 17 hodin v Domě hasičů)

Mykologická poradna po celou dobu trvání výstavy
Ukázky kuchyňského zpracování a konzervace hub
Zajímavosti ze světa hub, které možná neznáte

Dejte se pozvat a přijďte "pobejt"...

jablonec

Město chce do majetku kapli sv. Antonína

Jablonečtí zastupitelé budou pravděpodobně na svém zářijovém zasedání projednávat opravu kokonínské kaple sv. Antonína a její převzetí do majetku města, pokud ji církev městu daruje. Kaple stojí na jižním okraji Kokonína na křížení ulic Tyršova stezka a Schovaná u místního hřbitova. Ke svému účelu sloužila naposledy v roce 1968.

Kokonínská kaple je v současné době velmi zchátralá, ačkoliv na pohled vypadá celkem dobře. V relativně dobrém stavu je pouze střecha a díky tomu do kaple nezatéká. Ještě horší je interiér, jeho vybavení je zcela poničené stejně jako nástěnné a stropní malby, za hranicí životnosti jsou okna. Po případné rekonstrukci by kaple mohla sloužit pro komorní akce – koncerty, divadelní představení, svatby a různé slavnostní příležitosti. Nejprve ji však statutární město musí dostat do svého vlastnictví.

Foto Jiří Endler

Základní kámen kokonínské kapličky byl položený 15. července roku 1862 a už koncem října byla stavba hotová. V zimě řemeslníci dokončili a upravili vnitřek včetně zařízení. Kaple pak byla vysvěcená 13. června 1863 ke cti sv. Antonína Paduánského. Autorem plánů byl jablonecký zednický mistr Anton Womatschka, který v Kokoníně postavil také budovu dolní školy (1870) a márnici na místním hřbitově (1881), na stavbě se podílel i mistr tesařský Jakob Miksch z Jablonce. Vnitřní zařízení v převážně bílé a zlaté barvě navrhl akademický malíř Ulbrich z Kokonína a oltářní obraz, zobrazující sv. Antonína Paduánského, namaloval kokonínský malíř August Ulbrich jako dar obci. V roce 1891 kaple sv. Antonína vyhořela, renovovaná byla v roce 1892 a poslední bohoslužba tu byla sloužena 16. června 1968.
 (jn, Jablonecký měsíčník)

Návrat Dívky s holubicí

Bronzová socha od výtvarníka Josefa Václava Pekárka (1873–1930) se v Liberci před vlakovým nádražím objevila v padesátých letech 20. století, přičemž její vznik se datuje již do let dvacátých. V sedmdesátých letech se přesunula do Husovy ulice a později do parku nad Tržním náměstím. Návrat sochy na její původní místo určení byl spolu se zkrášlením celého předprostoru vlakového nádraží předmětem přihlášky do druhého ročníku participativního rozpočtu města. Návrh z kategorie malých projektů získal od veřejnosti nejvíce hlasů. V těchto dnech prochází proměnou i okolí sochy. Vysazeny byly dva stromy, zmizely přerostlé tůje a v další fázi úprav přibudou také nové lavičky. Legální graffiti stěna, před kterou byla tradičně pojatá bronzová socha umístěna, je pak symbolickým potvrzením, že veřejný prostor města reprezentuje všechny skupiny obyvatel.

(Spolek za estetiku veřejného prostoru, *Zpravodaj Liberec*)

Liberecká městská rada schválila provedení restaurátorských a údržbových prací na 8 památnících v Liberci. Odborné práce provede Oldřich Hnětynka za 201351 Kč s DPH. Jde o památníky ve Vesci, Zahradě vzpomínek v Liberci, Dlouhém mostě, Kunraticích a v Machníně.

Statutární město Liberec je vlastníkem několika válečných hrobů nebo pietních míst po Liberci a blízkém okolí. Dle zákona č. 122/2004 Sb. o válečných hrobech a pietních místech je vlastníkem nebo majitelem pozemku, na kterém je válečný hrob umístěn, povinen zabezpečit péči o válečné hroby nebo pietní místa.

Doposud byla péče kolem konkrétního válečného pietního památníku omezena na údržbu zeleně v jeho okolí. Tuto činnost zajišťovala příspěvková organizace Technické služby města Liberce, p. o. V důsledku povětrnostních vlivů i vandalismu je nutné realizovat dílčí údržbové a restaurátorské práce. Ty může provést jen odborný pracovník. Jedná se například o biosanaci, čištění, tmelení a doplnění kamene, obnovu spárování, barevné retuše, zlacení, zvýraznění

písmo, nátěry, hydrofobizaci anebo dodávku nebo osazení chybějících částí (například kříže).

„Těší mě, že se staráme i o tato výjimečná pietní místa, a tím se hlásíme ke kulturně historickému odkazu našich předků a naší historii,“ řekl náměstek primátora pro architekturu, veřejný prostor a dopravní stavby Jiří Jand’ourek.

/ Jana Kodymová, SM Liberec, *Genus*

mladoboleslavsko

Stavba mimoúrovňové křižovatky D10 v Kosmonosích byla zahájena

Poklepáním na základní kámen byla ve čtvrtek 14. září zahájena stavba mimoúrovňového přemostění dálnice D10 a Průmyslové ulice v Kosmonosích. Práce budou probíhat za nepřerušného provozu, pouze s dopravním omezením. Stavba bude dokončena v červenci 2025.

Nová křižovatka je navržena jako prstencová s mimoúrovňovým převedením dálnice D10. Přemostění dálnice se posune na sever a je navrženo jako okružní křižovatka nad stávající dálnicí D10.

Dodavatelem stavby je společnost Eurovia CS, která největší stavbu na dálnici D10 za poslední roky postaví za cenu 736,9 milionu korun bez daně.

Nejzatíženější dopravní směry jsou doplněny ve směrech pravého odbočení přímými průjezdy. Úprava dálnice D10 začíná cca 830 m před stávající mimoúrovňovou křižovatkou a končí cca 830 m za stávající mimoúrovňovou křižovatkou.

Prstenec okružní MÚK je navržen jako dvoupruhový o vnějším průměru 140 metrů. Do prstence je zaústěno celkem devět dalších komunikací včetně budoucí přeložky silnice I/16 na Jičín.

(Bohumil Horáček, SM Mladá Boleslav)

za humny

Archeologové objevili další důkazy o přemyslovském hradišti v Hradci Králové

Nálezy z éry Přemyslovců i důkazy o raně gotickém urbanismu středověkého Hradce Králové patří k některým letošním objevům archeologů v historickém centru města, které souvisejí se stavbou teplovodní sítě a opravou kanalizace, řekl archeolog Muzea východních Čech v Hradci Králové Radek Bláha.

Archeologický výzkum, který je téměř hotov, zasáhl několik míst převážně v severní polovině hradeckého návrší.

„Díky rozsahu stavebních prací jsme se dostali nejen do míst samotného středověkého města, ale i někdejší akropole, areálu minoritského kláštera či do hradebního obvodu. Nejstarší nálezy můžeme datovat do 9. až 10. století,“ řekl Bláha.

Letošní výzkum podle něj upřesnil, kudy vedla v době vlády Přemyslovců východní hranice tzv. akropole, tedy přemyslovského hradu.

Akropole, která zabírala zhruba jednu čtvrtinu samotného hradiště v dnešní severozápadní části hradeckého návrší, byla sídlem tehdejší elity. O její existenci mají archeologové důkazy od 70. let minulého století, ale nebylo dosud jasné, kde byla její východní hranice. Nyní je zřejmé, že akropole byla ohraničena od jihu dnešní ulicí Tomkovou a od východu ulicí Klicperovou.

„Na křižení ulic Tomkovy, Klicperovy a Dlouhé jsme objevili pozůstatky dřevohlinitého valu, který v 11. a 12. století vyděloval z hradeckého návrší akropoli. Toto opevnění zaniklo krátce po založení města roku 1225. Ukazuje se, že akropole byla rozsáhlejší, než se předpokládalo,“ řekl Bláha.

Archeologové získali také další důkaz o politickém významu tehdejšího Hradce Králové. Je jím část románské šestiboké dlaždice s motivem gryfa, takové jaké znají z období 11. a 12. století například z pražského Vyšehradu. Dlaždice

objevená u Klicperova divadla je podle Bláhy potvrzením existence takzvaného hradského románského kostela na akropoli před vznikem města na počátku 13. století.

„Z minulosti víme, že v Hradci na přechodnou dobu sídlili někteří příslušníci knížecího rodu Přemyslovců. Nález zlomku dlaždice je tak dalším důkazem, že Hradec v této době byl významným politickým střediskem,“ řekl Bláha.

Zlomek dlaždice byl nalezen ve vrstvách, které vznikly při stavebních změnách v první polovině 13. století. Podle archeologů jde o pozůstatek již v té době zaniklého románského kostela. „Lze předpokládat, že na akropoli byl knížecí palác, i když neznáme jeho přesné místo a také minimálně jeden hradský kostel. V Hradci jde o druhý podobný nález. Prvním byl roku 1971 objevený zlomek dlaždice s motivem lva. Otázkou je, jestli oba nálezy pocházejí z jedné stavby, nebo bylo v té době kostelů na hradišti více,“ řekl Bláha.

Dalšími významnými nálezy jsou zbytky středověkého opevnění. Prvním jsou pozůstatky věžové brány datované nejpozději do 14. století. Zbytky opukového zdiva archeologové našli v ulici V Kopečku v západní části návrší. „Není vyloučeno, že by mohlo jít dokonce o pozůstatky raně středověké předgotické brány. Jde ale pouze o hypotézu, více nám ukáží další výzkumy,“ řekl Bláha. Část mladšího gotického opevnění v délce asi čtyř metrů našli na severní straně návrší za divadlem. Tuto část hradby datují do 14. nebo 15. století, jde o cihlovou stavbu. „Je to důležité v tom, že na severní straně města mnoho dokladů středověkého opevnění nemáme. Jedná se o úsek hradby, který navazoval na minoritský klášter založený v první polovině 13. století, o kterém toho také moc známo není,“ řekl Bláha.

Nálezy v části ulice Dlouhá a v ulici Tomkova potvrdily starobylost těchto komunikací s dobou vzniku v první polovině 13. století. Archeologové objevili pozůstatky konstrukcí tehdejších vozovek, což podle nich svědčí o tom, že šlo o hlavní ulice středověkého Hradce Králové. „V Tomkově ulici jsme zjistili, že ve 13. století byla vozovka zpevněna dřevem a byla lemována dřevěnými domy. Je to důkaz o tom, že krátce po vzniku města roku 1225 byla vyměřena nejen veřejná prostranství, ale i základní uliční síť v podobě západo-východních vedení ulic,“ řekl Bláha.

Místa letošních výzkumů byla před bývalou radnicí v západní části Velkého náměstí a v jeho východní části. Dalšími lokalitami, které archeologové zkoumali či zkoumají, jsou ulice Tomková, Klicperova, Úzká, Radoušova, V Kopečku a část ulice Dlouhá nebo Svatojánského náměstí. „Za posledních sedm let je to nejrozsáhlejší výzkum v historickém centru města a jeden z nejrozsáhlejších za posledních 30 let,“ řekl Bláha.

Osídlení na území města sahá hluboko do minulosti, návrší v centru je nepřetržitě osídleno od pravěku. (Náš REGION – ČTK)

Před 180 lety se narodil Antal Stašek

Antal Stašek, vlastním jménem Antonín Zeman, pocházel z písmácké rodiny ve Stanovém, kde se narodil 22. červenci 1843.

Zemanovi byli hrdým a vzdělaným selským rodem, který nemiloval Habsburky, ani pány z nedalekého Navarova, zdůrazňovali své češství, což se projevovalo rozličnými půtkami. Na statku ve Stanovém se významně formovala Staškova osobnost.

Gymnázium studoval v Jičíně a Krakově, práva v Praze a Krakově. Než přišel v roce 1878 do Semil, vykonával advokátní praxi v Kolíně i v Praze v renomované Fričově advokátní kanceláři a také pracoval v Petrohradě jako vychovatel. V Semilech si v domě čp. 2 (dnešní muzeum) otevřel advokátní kancelář a sňatkem s Kamilou Schönfeldovou, která konvertovala z židovství ke katolictví, založil bohatou a váženou semilskou rodinu. Kromě výchovy dvou synů, Kamila (Ivana Olbrachta) a Vladimíra, plnil roli opatrovatele synovce Františka Schönfelda – pozdějšího otce Pavla Tigrida.

V Semilech, jako advokát, často řešil spory dělnictva s továrníkem Schmittem. V letech 1889–1895 byl poslancem zemského sněmu za národní (staročeskou) stranu, ačkoliv svými politickými názory více tíhnul k mladočechům a Masarykovým realistům. V roce 1900 se stal čestným občanem města Semily. Byl rovněž městským radním, ředitelem i režisérem ochotnického spolku, ředitelem kanceláře městské spořitelny a současně místopředsdou výboru občanské

záložny. Z krachu spořitelny, způsobeného neuváženými půjčkami, vyvodil osobní zodpovědnost.

Většinu svého majetku obětoval na úhradu dluhů a roku 1913, po krátkém působení v Mohelnici, se přestěhoval do Krče u Prahy. Zde se ještě významně politicky angažoval, v r. 1918 přivítal vznik ČSR a také napsal svoje nejslavnější dílo O Ševci Matoušovi a jeho přátelích.

Zemřel ve věku 88 let 9. 10. 1931, jako úctyhodná a vážená osobnost. Jeho přítel prezident Masaryk uctil Staškovu památku velkým smutečním věncem.

Staškovým přáním bylo, aby jeho urna byla uložena v Semilech, kde prožil 35 let plodného života. Staškovo dílo zobrazuje život podkrkonošského prostého lidu

(Blouznivci našich hor, V temných vírech, Na rozhraní). Nejraději a umělecky nejpřesvědčivěji zobrazoval revoluční bouřliváky, kteří vystupovali proti společenským křivdám (O ševci Matoušovi a jeho přátelích, což byla nejprve povídka a jeho první próza z r. 1876). Byl dobrým vypravěčem, jak zdařile dokazuje ve svých Vzpomínkách.

Byla to jedna z největších oslav v dějinách Semil, když se před 90 lety, 11. června 1933, otvíral urnový háj a právě Staškova urna zde byla slavnostně uložena, dle jeho přání. Za půl roku však byla z pomníku ukradena pachatelem s neznámým motivem takového činu a přes veškerou snahu - důkladné policejní vyšetřování, odsouzení v celostátním tisku, vypsání odměny, nikdy nebyla nalezena.

Spolek rodáků a přátel Semil uctil Staškovo výročí položením kytice se stuhami k jeho hrobu a město Semily opravilo do krásy Staškův pramen na Riegrově stezce.

/ Miloš Plachta, Semilské noviny

#

Lubomír Juhás

trosečník – kulturně-společenský e-zin * vydavatel a redaktor: M. Fefík Podobský
fefik.sorry@seznam.cz * nechcete-li e-zin dostávat, dejte vědět!
všechna čísla naleznete na internetu: knihovna.jicin.cz/regionalni-zpravodaj